

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AKTIVIZUJÍCÍ VÝUKOVÝ SCÉNAŘ

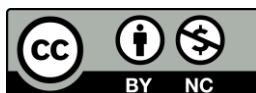
vytvoření v rámci Projektu

„Virtuální a aktivizační metoda výuky – reálné výsledky vzdělávání“

Projekt je spolufinancován v rámci programu Evropské unie
Erasmus+

TÉMA:

**Právní požadavky a postupy upravující status
uprchlíka**

Cíle vyučovací hodiny: seznámení žáků s právními požadavky a postupy, které upravují status uprchlíka.

CÍLOVÁ SKUPINA: Žáci základních škol.

METODY PRÁCE: Brainstorming, práce ve skupinách, individuální práce, diskuse.

DOBA TRVÁNÍ: 1 vyučovací hodina.

DIDAKTICKÉ POMŮCKY: Multimediální projektor, počítač, video, flipchart, barevné fixy.

PRŮBĚH HODINY:

Úvod

Zhruba od počátku roku 2015 je pozorován větší příliv uprchlíků a imigrantů z Afriky a Asie na území Evropy. S podobným jevem jsme naposledy měli do činění během 2. světové války. V roce 2015 v evropských zemích žádost o azyl podalo až 1,2 mil. cizinců. Největšímu zájmu se těšilo Německo, Maďarsko, Švédsko a Rakousko. Uprchlíci se od té doby stali v Evropě skutečností a tématem číslo jedna mnoha společenských a politických diskusí.

Čas 5 min.

1. Položte žákům následující otázky:

- Je snadné získat status uprchlíka?
- Jak může vypadat řízení, kterému se imigranti musí podrobit, aby získali status uprchlíka?

Rozdejte žákům vyhotovení vytištěného řízení. Požádejte je, aby tento postup přečetli nahlas.

2. Okomentujte toto řízení. Zvláštní pozornost věnujte vysvětlení podmínek, za jakých je cizincům udělována mezinárodní ochrana, status uprchlíka a mezinárodní ochrana.

Čas 25 min.

2. Rozdělte žáky do skupin.

Požádejte je, aby napsali odpovědi na následující otázky:

- Kdy je cizincům udělována mezinárodní ochrana?
- Kdy je cizinci udělován status uprchlíka?
- Kdy je cizinci udělována mezinárodní ochrana?

Čas 15 min.

Pomoc pro uprchlíky upravují různé právní akty, které vznikly v průběhu let. Jako nejdůležitější je možné uvést následující:

- Ženevská úmluva z roku 1951,
- Protokol z New Yorku z roku 1967,
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – mj. zákaz hromadného vyhošťování cizinců žádajících o azyl,
- Zákon o cizincích na území Polské republiky,
- Směrnice Rady o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka.

Účelem všech vytvořených právních předpisů je zajistit uprchlíkovi v Evropě důstojné podmínky a současně ochránit členské země před zneužitím ze strany osob hledajících pomoc.

Řízení ve věci udělení mezinárodní ochrany

Podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany

Kdo může podat žádost o udělení mezinárodní ochrany

Zde uvedené informace vysvětlují, kdo může získat mezinárodní ochranu (status uprchlíka nebo doplňkovou ochranu) v Polské republice.

Mezinárodní ochrana je udělována na základě ustanovení zákona ze dne 13. června 2003 o udělování ochrany cizincům na území Polské republiky, a to osobám, které:

1. splňují podmínky pro udělení statusu uprchlíka
2. nespĺňují podmínky pro udělení statusu uprchlíka, ale jsou způsobilé pro získání doplňkové ochrany.

Cizinci se uděluje status uprchlíka, pokud v důsledku odůvodněné obavy před pronásledováním ve své vlasti z důvodu:

1. rasy,
2. náboženství,
3. národnosti,
4. politických názorů nebo
5. příslušnosti k určité skupině společnosti

nemůže nebo nechce využívat ochrany této země. Postavení uprchlíka se uděluje rovněž nezletilému dítěti cizince, který získal status uprchlíka v Polské republice, narozenému na jejím území.

Cizinci se uděluje doplňková ochrana v případě, že návrat do jeho země původu jej může vystavit skutečnému riziku utrpění závažné křivdy v důsledku:

1. uložení trestu smrti nebo popravy,

2. mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestání,
3. závažného a individuálního ohrožení života nebo zdraví vyplývajícího ze všeobecného používání násilí proti civilnímu obyvatelstvu v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a s ohledem na toto riziko nemůže nebo nechce využít ochrany země svého původu.

Žádosti o udělení mezinárodní ochrany vyřizuje v prvním stupni ředitel Úřadu pro věci cizinců.

Jakým způsobem je možné podat žádost o udělení mezinárodní ochrany

Osoba, která chce podat žádost řediteli Úřadu pro věci cizinců o udělení mezinárodní ochrany (žadatel), se musí obrátit na příslušný orgán Pohraniční stráže. Pokud se má tato žádost vztahovat rovněž na jiné osoby (nezletilé děti, manžela žadatele), rovněž tyto osoby musí být přítomny při podání žádosti.

Jménem nezletilého bez péče žádost o udělení mezinárodní ochrany podává kurátor nebo zástupce mezinárodní či nevládní organizace zabývající se poskytováním pomoci cizincům, a to včetně právní pomoci, pokud na základě individuálního posouzení situace nezletilého bez péče tato organizace dospěje k závěru, že může takovou ochranu potřebovat.

Podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je možné:

1. při vstupu na území Polské republiky během hraniční kontroly (v takovém případě je nutno obrátit se na příslušníka Pohraniční stráže s tím, že daný člověk chce podat žádost uprchlíka),
2. během pobytu na území Polské republiky (v takovém případě je nutno obrátit se na libovolnou služebnu nebo pobočku Pohraniční stráže),
3. prostřednictvím ředitele pobočky nebo ředitele služebny Pohraniční stráže místně příslušné pro sídlo střeženého uprchlického zařízení, věznice pro cizince, vazební věznice nebo věznice – pokud se osoba, která se podat žádost o udělení mezinárodní ochrany, nachází na výše uvedených detenčních místech.

V případě, že Pohraniční stráž nemůže přijmout žádost o udělení mezinárodní ochrany formuláři ke dni, k němuž se cizinec osobně dostavil do sídla tohoto orgánu a oznámil, že má v úmyslu podat takovou žádost, orgán Pohraniční stráže takovému cizinci oznámí v jemu známém jazyce termín a místo přijetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a vyhotoví protokol o tomto úkonu.

V případě, že je cizinec zdravotně postiženou osobou, osobou v pokročilém věku, těhotnou ženou, osobou samostatně vychovávající dítě nebo osobou nacházející se v náhradní péči, nemocnici, vazební věznici nebo věznici a nemůže se dostavit osobně do sídla orgánu Pohraniční stráže, písemnou deklaraci záměru podat žádost o udělení mezinárodní ochrany lze podat prostřednictvím pošty nebo e-mailem. V takovém případě žádost o udělení mezinárodní ochrany přijímá a registruje orgán Pohraniční stráže příslušný podle místa pobytu cizince. Deklarace záměru podat žádost o udělení mezinárodní ochrany se může týkat také jiných osob (nezletilých dětí, manžela žadatele).

V obou výše uvedených případech je přijetí žádosti a její registrace prováděna neprodleně, avšak nejpozději ve lhůtě 3 pracovních dnů od dne přijetí prohlášení o záměru podání žádosti, a v případě masového přílivu cizinců na území Polské republiky za účelem získání mezinárodní ochrany – ve lhůtě 10 pracovních dnů.

Při podávání žádosti je nutno předložit všechny dostupné doklady (včetně dokladů totožnosti a cestovních dokladů) a všechny dostupné důkazy, které mohou potvrzovat situaci dané osoby. Toto pravidlo se vztahuje jak na žadatele, tak i na všechny osoby, kterých se má žádost týkat.

Žádost o udělení postavení uprchlíka se vyplňuje v polském jazyce na speciálním formuláři (viz: záložka FORMULÁŘE) na základě informací získaných během rozhovoru cizince s příslušníkem Pohraniční stráže. V případě potřeby je u rozhovoru přítomen tlumočnick jazyka, kterým daná osoba hovoří.

Při podávání žádosti je nutno podstoupit dodatečné úkony, takové jako:

1. fotografování (povinné),
2. odběr otisků prstů (povinné pro osoby starší 14 let),
3. lékařská vyšetření a sanitární opatření,
4. podrobné ověření osoby (pouze v případech odůvodněných ohledy bezpečnosti pořádku),
5. individuální rozhovor týkající se okolností určujících, která země bude zodpovědná za projednání žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Žadatel je rovněž písemně a v jazyce jemu známém informován o pravidlech a režimu řízení ve věci udělení mezinárodní ochrany, a o svých právech a povinnostech vyplývajících ze skutečnosti podání žádosti, jak rovněž o sociální a zdravotní pomoci, a o bezplatné právní pomoci.

Zdravotně postiženým osobám, osobám v pokročilém věku, samostatně vychovávajícím děti a těhotným ženám, kterých se žádost týká, Pohraniční stráž zajišťuje dopravu do přijímacího střediska a v odůvodněných případech rovněž stravu během této dopravy.

Přijetím žádosti je zahájeno řízení ve věci vyřízení žádosti. Pro potvrzení této skutečnosti každá dospělá osoba obdrží doklad – dočasné potvrzení totožnosti cizince, který po dobu své platnosti potvrzuje totožnost osoby a opravňuje osobu a nezletilé děti, jejichž údaje v tomto dokladu byly uvedeny, k pobytu na území Polské republiky.

Osoba, která podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, může být zadržena a následně umístěna ve střeženém středisku nebo věznici pro cizince na dobu do 60 dnů. Usnesení v této věci vydává soud. Doba pobytu ve středisku může být prodlužována. Možné je však rovněž předčasné propuštění osoby z detenčního místa. Kromě toho předpisy stanoví možnost uplatnění alternativních prostředků, takových jako je například hlášení se v určitých časových intervalech u daného orgánu nebo uhrazení peněžní záruky. Osoby, na které se nevztahuje zadržení po dobu vyřizování jejich žádosti, mohou využít sociální a zdravotní péče, kterou zajišťuje ředitel Úřadu pro věci cizinců.

Zdroje

PL

1. Procedura O Status Uchodźcy
<https://udsc.gov.pl/uchodzcy-2/uchodzcy/>
2. The UN Refugee Agency Polska
<https://www.unhcr.org/pl>
3. The UN Refugee Agency Polska
<https://www.unhcr.org/pl/wp-content/uploads/sites/22/2021/03/Informator-dla-cudz-ub-sie-o-ochr-miedzyn.-2020.pdf>
4. STATUS UCHODŹCY I OCHRONA UZUPEŁNIAJĄCA - Udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/udzielanie-cudzoziemcom-ochrony-na-terytorium-rzeczypospolitej-17041683/dz-2>

SK

5. Zákon Národnej Rady Slovenskej zo 14. novembra 1995 o utečencoch
https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/283/vyhlasene_znenie.html
6. The UN Refugee Agency Slovensko
[Čo je globálna dohoda o utečencoch? – UNHCR Slovakia](https://www.unhcr.org/sk)
7. Tyzden.sk. Liga ľudských práv, občianske združenie podporujúce utečencov žijúcich na Slovensku.
[migračný kompas: Utečencov je už viac ako 70 miliónov. Vyháňajú ich vojny aj klimatická zmena | Spoločnosť | .tyzden - iný pohľad na spoločnosť \(tyzden.sk\)](https://www.tyzden.sk/migracny-kompas-utečencov-je-už-viac-ako-70-milionov-vyhajaju-ich-vojny-aj-klimaticka-zmena-|Spolocnost-|tyzden.sk)

CZ

8. Globální Kompakt O Uprchlících Stručný Průvodce Unhcr
[UNHCR-Global Compact on Refugees-CZE.pdf \(osn.cz\)](https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html)
9. Jakou ochranu požívají uprchlíci podle mezinárodního práva
<https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>

The UN Refugee Agency Česká Republika

10. [UNHCR v České republice. Sami jsme byli uprchlíci. - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

SK/CZ/PL

11. Migration matters **#rethinkmigration**
[Kdo jsou uprchlíci, migranti, žadatelé o azyl? - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Přílohy

PL

1. Procedura O Status Uchodźcy
<https://udsc.gov.pl/uchodzcy-2/uchodzcy/>
- 2.
3. The UN Refugee Agency Polska
<https://www.unhcr.org/pl/wp-content/uploads/sites/22/2021/03/Informator-dla-cudz-ub-sie-o-ochr-miedzyn.-2020.pdf>
4. STATUS UCHODŹCY I OCHRONA UZUPEŁNIAJĄCA - Udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/udzielanie-cudzoziemcom-ochrony-na-terytorium-rzeczypospolitej-17041683/dz-2>

SK

5. Zákon Národnej Rady Slovenskej zo 14. novembra 1995 o utečencoch

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/283/vyhlasene_znenie.html

6. The UN Refugee Agency Slovensko

[Čo je globálna dohoda o utečencoch? – UNHCR Slovakia](#)

7. Tyzden.sk. Liga ľudských práv, občianske združenie podporujúce utečencov žijúcich na Slovensku.

[migračný kompas: Utečencov je už viac ako 70 miliónov. Vyháňajú ich vojny aj klimatická zmena | Spoločnosť | .týždeň - iný pohľad na spoločnosť \(tyzden.sk\)](#)

CZ

8. Globální Kompakt O Uprchlících Stručný Průvodce Unhcr

[UNHCR-Global Compact on Refugees-CZE.pdf \(osn.cz\)](#)

9. Jakou ochranu požívají uprchlíci podle mezinárodního práva

The UN Refugee Agency Česká Republika

10. [UNHCR v České republice. Sami jsme byli uprchlíci. - YouTube](#)

SK/CZ/PL

11. Migration matters **#rethinkmigration**

[Kdo jsou uprchlíci, migranti, žadatelé o azyl? - YouTube](#)

12. **PL/SK/CZ** Słownik pojęć

M. Lipińska (red.), K. Biątek, A. Kowalska, E. Kownacka, M. Piegat-Kaczmarczyk, Warsztaty kompetencji międzykulturowych – podręcznik dla trenerów , Warszawa 2008